

УДК 343.2

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ВИДІВ ПОКАРАНЬ, ПРИЗНАЧЕНИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ

Микола ТУРКОТ,

кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри нагляду
за додержанням законів при проведенні досудового розслідування
Національної академії прокуратури України

SUMMARY

The questions related to features are examined in article executions of criminal punishments appointed by a serviceman. The special are named type of punishments, which are used only to the servicemen.

Divided the author of punishment into groups coming from that, whether punishment is constrained with isolation of serviceman from society, or not. An opinion is offered of possibility of serving liable for military service some special types of criminal punishment during passing by them collections.

Key words: criminal punishment, military service, serviceman liable for military service, military forming.

АНОТАЦІЯ

У статті розглядаються питання щодо особливостей виконання призначених військовослужбовцям покарань. Визначається перелік спеціальних видів покарань, які можуть бути застосовані судом лише до військовослужбовців. Автором здійснено поділ цієї групи покарань на пов'язані, й такі, що не пов'язані з ізоляцією військовослужбовця від суспільства. Висловлюється думка щодо можливості відбування військовозобов'язаними деяких спеціальних видів покарань під час проходження ними зборів.

Ключові слова: покарання, військовослужбовець, військовозобов'язаний, військова служба, військове формування.

Постановка проблеми. На даний момент право-ве регулювання порядку виконання покарань, що можуть бути призначені військовослужбовцям, значною мірою залишаються невисвітленими. При опрацюванні матеріалу та написанні статті використовувалися такі методи: аналітичний, діалектичний, системного аналізу, синтезу, порівняльний тощо.

Актуальність теми. Проблемними аспектами виконання покарань в Україні, у тому числі їх спеціальних видів, займалися такі вчені, як І.Г. Богатирьов, О.І. Богатирьова, В.О. Бугасв, С.І. Дячук, С.К. Гречанюк, Б.О. Кирись, М.І. Мельник, В.Г. Неділько, А.С. Овчаренко, О.І. Подільчак, О.М. Сарнавський, М.І. Хавронюк та багато інших науковців.

Метою статті є дослідження проблем, пов'язаних з виконанням спеціальних видів покарань, що можуть бути призначені військовослужбовцям за вчинення злочинів, а також формулювання пропозицій з удосконалення кримінально-виконавчого законодавства України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливості виконання покарань, які призначаються за-судженим військовослужбовцям, впливають із: а) наявності спеціальних видів заходів державного примусу, що застосовуються від імені держави за вироком суду лише до військовослужбовців, визнаних винними у вчиненні злочинів; б) специфіки самих покарань, які полягають у тимчасовому обмеженні прав військовослужбовців в умовах проходження ними військової служби [1, с. 204].

Виходячи з положень розділу Х Кримінального кодексу України, військовослужбовцям можуть бути призначені такі види покарань (подаються від менш тяжкого до більш тяжкого покарання: 1) штраф; 2) позбавлення військового звання; 3) позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю; 4) громадські роботи (не застосовуються до військовослужбовців строкової служби); 5) службові обмеження для військовослужбовців; 6) конфіскація май-

на; 7) арешт; 8) обмеження волі (крім військовослужбовців строкової служби); 9) тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців; 10) позбавлення волі на певний строк; 11) довічне позбавлення волі.

Основними покараннями, які можуть бути призначені військовослужбовцям, є: громадські роботи (не застосовуються до військовослужбовців строкової служби); службові обмеження для військовослужбовців; арешт; обмеження волі; тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців; позбавлення волі на певний строк; довічне позбавлення волі.

Додатковими покараннями, які можуть бути призначені військовослужбовцям, є: позбавлення військового звання; конфіскація майна.

Як вбачається з наведених видів покарань, деякі з них можуть бути призначені судом військовослужбовцям лише як основні, а деякі – виключно як додаткові.

Штраф та позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю можуть бути застосовані як основні, так і додаткові покарання.

Відповідно до частини 2 статті 57 Кримінального кодексу України покарання у виді виправних робіт до військовослужбовців не застосовується.

Згідно зі ст. 58, частини 2 ст. 60, ст. 62 КК України, до спеціальних основних видів покарань умовно можуть бути віднесені: службові обмеження для військовослужбовців; арешт із відбуванням на гауптвахті; тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Водночас потрібно враховувати, що арешт як вид покарання за наявності підстав може бути призначений не лише військовослужбовцям (наприклад, військовозобов'язаним при проходженні ними зборів), і не тільки за вчинення військових злочинів.

Тому, на нашу думку, лише: а) особливий порядок відбування арешту військовослужбовцями (не в ареш-

тних домах, а на гауптвахті); б) спеціальний правовий статус осіб, які відбувають арешт (залишення у військовому званні на весь час покарання, можливість продовження у подальшому військової служби) дає підстави вважати цей вид покарання спеціальним.

Спеціальним додатковим видом покарання, згідно зі ст. 54 КК України, є позбавлення військового звання.

Що стосується позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю (ст. 55 КК України), то у тих випадках, коли вироком суду військовослужбовцю (військовозобов'язаному) заборонено обіймати посаду, пов'язану з виконанням обов'язків із військової служби, таке покарання, на наше бачення, також є спеціальним.

Спеціальні види покарань можуть бути призначені військовослужбовцям, відрядженим до державних органів та цивільних установ на посади, які передбачають таке заміщення [2, с. 35]. Деякі з цих покарань (арешт, позбавлення військового звання, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю) за наявності підстав суд вправі застосувати також до військовозобов'язаних.

Поняття військового формування дано у ст. 1 Закону України «Про оборону України», згідно з яким ними визнаються створені відповідно до законодавства України і призначені для виконання конституційних функцій захисту суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності України сукупність військових об'єднань, з'єднань, частин та органів управління ними, які комплектуються військовослужбовцями, й у разі збройної агресії, збройного конфлікту чи загрози нападу виконують покладені на них завдання шляхом безпосереднього ведення воєнних (бойових) дій.

Військовими формуваннями в Україні є: Збройні Сили України, Національна гвардія України, Служба безпеки України, Державна прикордонна служба України, військова прокуратура у складі органів прокуратури України, Управління державної охорони України, Служба зовнішньої розвідки України, Військова служба правопорядку в Збройних Силах України, Державна спеціальна служба транспорту Міністерства інфраструктури України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України тощо [3, с. 34]. Виходячи з призначення того чи іншого військового формування, беручи до уваги характер завдань, що виконуються військовими службовими особами, які проходять службу в цих формуваннях, з урахуванням їхньої компетенції щодо здійснення юридично значущих дій під час виконання службових обов'язків, усі військові формування умовно можливо поділити на три категорії. До першої потрібно віднести військові формування зі статусом правоохоронного органу, до другої – формування зі статусом розвідувального органу, а до третьої – військові формування, котрі не здійснюють правоохоронну або розвідувальну діяльність [4, с. 52–55].

Факт належності військовослужбовця до того чи іншого військового формування¹ певним чином впливає на умови відбування ним покарань (і не лише спеціальних) у разі засудження судом за вчинення злочину.

Додаткове покарання у виді позбавлення військового звання, відповідно до статті 54 Кримінального кодексу України, може бути застосовано судом при засудженні військовослужбовця за тяжкий або особливо тяжкий злочин.

Застосування цього додаткового покарання є правом, а не обов'язком суду, оскільки воно не передбачене у жодній із санкцій статей Особливої частини Кримінального кодексу України і призначається виключно на підставі статті 54 Загальної частини Кримінального кодексу України. Питання про призначення цього виду покарання вирішується судом, виходячи із загальних засад призначення покарання (ст. 65 КК України).

Оскільки покарання є спеціальним, то воно застосовується лише до особи, яка на момент призначення покарання мала військове звання, що було присвоєне їй встановленим порядком.

Перелік військових звань, передбачених у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, міститься у додатку № 3 до Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, а також ст. 5 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», а порядок їх присвоєння та позбавлення – у Положеннях про проходження служби громадянами України у відповідних військових формуваннях.

Додаткове покарання у виді позбавлення військового звання не може бути призначено військовослужбовцю або військовозобов'язаним (резервістам), які мають військове звання «солдат». Якщо засуджений має військове звання та спеціальне звання (наприклад, «майор» і «майор міліції», суд своїм вироком має право позбавити його одного звання або разом усіх звань [5, с. 256].

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю може бути призначене як основне (ч. 3 ст. 52 КК), так і додаткове (ст. 55 КК) покарання. Виконання покарання цього виду регламентовано ст. 30 КВК України.

Незважаючи на те, що позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю не передбачене санкціями норм, які встановлюють кримінальну відповідальність за вчинення злочинів, передбачених розділом XIX Особливої частини Кримінального кодексу України, суд, відповідно до ч. 2 ст. 55 КК України має право призначити таке покарання, як додаткове, також за скоєння військового злочину.

Порядок виконання позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, як додаткового покарання, має свої особливості і залежить від того, звільнений військовослужбовець (військовозобов'язаний), чи ні від відбування основного покарання з випробуванням.

Так, у разі, якщо військовослужбовцю (військовозобов'язаному) судом призначено покарання у виді арешту (ст. 60 КК України), обмеження волі (ст. 61 КК України), тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців (ст. 62 КК України), позбавлення волі на певний строк (ст. 63 КК України), воно поширюється не лише на час виконання основного покарання, а й на строк, встановлений судом у вирок для покарання, передбаченого ст. 55 КК. Якщо військовослужбовця (військовозобов'язаного) звільнено від відбування покарання з випробуванням, то згідно зі ст. 77 КК України строк відбування додаткового покарання обчислюється з моменту набрання вироком суду законної сили.

Виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, призначеного як додаткове покарання до арешту, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців під час відбування основного покарання, покладається на відповідний орган Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, а у разі призначення судом як ос-

¹ Аргументи на користь цієї думки буде наведено при подальшому викладенні матеріалу.

новного покарання у виді позбавлення волі із звільненням від відбування покарання з випробуванням, чи службових обмежень для військовослужбовців – на командування військової частини, у якій проходить службу засуджений військовослужбовець.

Питання щодо поновлення військовослужбовця у посаді, обіймати яку йому було заборонено за вироком суду, після відбуття додаткового покарання, передбаченого ст. 55 КК України, вирішується на підставі і в порядку, передбаченому Положеннями про проходження громадянами України військової служби у відповідних військових формуваннях України.

Службові обмеження для військовослужбовців є основним строковим видом покарання, яке може бути призначене за вчинення злочину лише військовослужбовцю (крім військовослужбовців строкової служби) на строк від шести місяців до двох років.

Зазначений вид основного покарання виконується за місцем проходження засудженим військової служби.

Особливістю покарання у виді службового обмеження є те, що військовослужбовець служби за контрактом, прапорщик, офіцер, продовжуючи проходити військову службу, зазнає певних обмежень, пов'язаних із просуванням по службі, вислугою років та грошовим забезпеченням. Службові обмеження є спеціальним строковим видом покарання для військовослужбовців, яке відбувається за місцем проходження ним служби. Фактично даний вид покарання є своєрідним видом виправних робіт для військовослужбовців.

Аналіз обсягу обмеження прав і свобод зазначених осіб дає право стверджувати, що протягом усього строку відбування покарання за ними зберігається право вчинювати по службі дії, які викликають правові наслідки для третіх осіб. Тобто, на нашу думку, засудження військових службових осіб за злочини, пов'язані з розкраданням військового майна (ст. 410 КК України), прийняттям пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (стаття 368 КК України), військові злочини у сфері службової діяльності (статті 425, 426 КК України), до службового обмеження не сприяє меті загального та спеціального попередження злочинності, оскільки подальше проходження такими особами військової служби на керівних посадах підриває авторитет військової служби, породжує недовіру в підлеглих до своїх командирів і начальників.

Практика свідчить про те, що навіть у разі засудження військовослужбовця за військовий злочин, що не має ознак корупції, до службового обмеження, виникають проблеми, пов'язані з незнанням командирами військових частин порядку виконання, а також нерозумінням сутності й виховної мети покарання, передбаченого ст. 58 КК України. У цьому зв'язку правильною вбачається позиція В.В. Бондарєва та В.А. Василюшина про те, що в окремих випадках з огляду на характер скоєного злочину продовження перебування засудженого військовослужбовця на військовій службі є неприпустимим [6, с. 39–41].

Покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців та тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців не можуть бути призначені таким категоріям осіб: військовозобов'язаним, зокрема й резервістам під час проходження зборів; працівникам (робітниками і службовцями, які не є військовослужбовцями і працюють у військових частинах та установах, на підпорядкованих їм державних

підприємствах) Збройних Сил України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, військової прокуратури, Національної гвардії України, Управління державної охорони України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту Міністерства інфраструктури України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, навіть якщо злочини вчинені ними у зв'язку з виконанням службових обов'язків, або в розташуванні військових частин (підрозділів, військових об'єктів), на підпорядкованих їм підприємствах та в установах; службовцям і працівникам Збройних Сил України та інших військових формувань; працівникам органів внутрішніх справ та інших державних органів і цивільних установ України під час участі в міжнародних миротворчих операціях поза межами України у складі миротворчих контингентів і миротворчих персоналів, якщо кримінальні провадження стосовно них розслідувалися слідчими військових прокуратур, або прокурорами військових прокуратур здійснювалося процесуальне керівництво досудовим розслідуванням. Зазначене правило впливає із положень Загальної частини КК України (зокрема, статей 51, 58, 60, 62) і застосовується також:

– коли військовозобов'язаний (резервіст) засуджений за військовий злочин, вчинений під час проходження навчальних або спеціальних зборів;

– коли злочин, за який засуджено особу, котра не є військовослужбовцем, однак на законних підставах працює у військовій частині, установі, вчинено на території відповідної військової частини, установи тощо. При цьому не має значення, була наділена засуджена особа статусом державного службовця, чи не мала його.

Покарання у виді: позбавлення військового звання, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю за наявності підстав можуть бути застосовані як до військовослужбовців, так й військовозобов'язаних (резервістів); водночас суд вправі призначити покарання, передбачене статтею 54 КК України й особі, яка вже не є військовозобов'язаною (наприклад, за віком), але має військове звання.

Що стосується такого покарання як арешт, то воно по суті не є спеціальним. Специфічні риси притаманні лише процедурі його застосування до військовослужбовців, яка зайвий раз свідчить про те, що відбуття ними будь-яких спеціальних видів покарань є формою (засобом) перебування на військовій службі. Тому в разі, коли покарання, передбачене статтею 60 КК України, призначене, наприклад, службовцю Збройних Сил України, його виконання покладається не на Військову службу правопорядку у Збройних Силах України, а на Державну пенітенціарну службу України, і не на гауптвахті, а в арештному домі. У випадку, коли покарання у виді арешту призначене військовозобов'язаному (резервісту) на строк, що не перевищує терміну зборів, на які його призвано, відбування арешту може здійснюватися на гауптвахті.

Арешт є основним строковим видом покарання, яке застосовується у межах від одного до шести місяців, і полягає у триманні засудженого в умовах ізоляції. Військовослужбовці відбувають покарання у виді арешту не в арештних домах, а на гауптвахті.

Арешт не може бути призначений жінкам (у тому числі жінкам-військовослужбовцям, жінкам – службовцям Збройних Сил України чи інших військових формувань) у

стані вагітності, а також жінкам, які мають дітей віком до семи років.

Після набрання вироком суду, яким військовослужбовця засуджено до покарання у виді арешту законної сили, засудженого під конвоем доставляють на гауптвахту. Виходячи з вимог ч. 2 ст. 50 Кримінально-виконавчого кодексу України, засуджений військовослужбовець відбуває весь строк покарання на одній гауптвахті.

Резервісти, яких під час зборів за вчинення злочинів засуджено до арешту (за відсутності викладених вище умов), відбувають покарання, як правило, за місцем їх засудження в арештних домах.

Порядок виконання покарання цього виду для військовослужбовців врегульований Кримінально-виконавчим кодексом України, військовими статутами Збройних Сил України, а також наказами Міністра оборони України. Так, наказом Міністра оборони України від 26 вересня 2013 року № 656 затверджено Інструкцію «Про порядок і умови утримання засуджених, узятих під варту та затриманих військовослужбовців». Зазначена Інструкція визначає статус, права й обов'язки військовослужбовців, засуджених до покарання у виді арешту, а також порядок та умови відбування покарання.

Гауптвахти Військової служби правопорядку у Збройних Силах України – це спеціальні приміщення для контролю за перебуванням (утриманням) військовослужбовців, які засуджені до арешту, взяті під варту, або затримані. Тримання на гауптвахті Служби правопорядку засуджених військовослужбовців здійснюється відповідно до вимог Кримінально-виконавчого кодексу України та вимог пунктів 13–25 та пунктів 26–49 додатка 12 до Статуту гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України.

Військовослужбовці, засуджені до покарання у виді арешту, продовжують проходити військову службу з урахуванням обмежень, обумовлених видом покарання та порядком його відбування.

Час відбування арешту до загального строку військової служби і вислуги років для присвоєння чергового військового звання не зараховується. Разом із тим, за сумлінну поведінку і ставлення до військової служби до засуджених військовослужбовців можуть застосовуватися заходи заохочення у виді подяки, дострокового зняття раніше накладеного стягнення, чи зарахування часу відбування арешту в загальний строк військової служби повністю або частково.

Правом застосування заходу заохочення у виді зарахування часу відбування арешту до загального строку військової служби користується начальник органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України. Правом здійснення інших заходів заохочення і стягнення користуються начальник органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України і начальник гарнізону.

На військовослужбовців, які відбувають покарання у виді арешту на гауптвахті Служби правопорядку, не поширюється дія частини другої статті 33 і статті 32 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України щодо підпорядкованості за ознакою «старшинства» за військовим званням. Зазначені військовослужбовці зобов'язані виконувати команди та розпорядження військових службових осіб і військовослужбовців чергових змін Служби правопорядку. До внесення змін до Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України стосунки підлеглості між засудженими військовослужбовцями зберігалися де-юре, і де-факто

навіть в умовах відбування покарання, що могло призвести до незаконного використання одним військовослужбовцем іншого.

До того ж, жоден нормативний документ, що регламентує питання відбування покарання у виді арешту, не передбачає можливості роздільного від інших військовослужбовців тримання співробітників кадрового складу розвідувальних органів на гауптвахті Військової служби правопорядку у Збройних Силах України. Статтею 8 Закону України «Про попереднє ув'язнення» заборонено тримання разом з іншими категоріями ув'язнених та засуджених, щодо яких вироки судів не набрали законної сили, лише військовослужбовців Військової служби правопорядку, Служби безпеки України, військової прокуратури тощо. Безперечно, що виписаний в законі перелік військових правоохоронних формувань є неповним, оскільки не містить посилань на Державну прикордонну службу України, Управління державної охорони та Національну гвардію України. При цьому знов-таки поза увагою законодавця залишилися співробітники Служби зовнішньої розвідки України, розвідувального органу Міністерства оборони України та розвідувальний орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону.

Запобігти негативним наслідкам, що можуть мати місце через існуючі прогалини в законодавстві, можливо лише шляхом роздільного тримання молодших офіцерів у військовому званні від лейтенанта до капітана і старших офіцерів у військовому званні полковника, а також співробітників правоохоронних органів та кадрового складу розвідувальних органів.

Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців є основним видом покарання, відповідно до якого засуджений військовослужбовець строкової служби на строк, призначений у вирокі суду (від шести місяців до двох років) направляється для відбуття покарання до спеціальної військової частини.

Призначення покарання даного виду можливо у двох випадках: 1) коли санкція статті Особливої частини КК, за якою засуджується військовослужбовець, прямо передбачає можливість призначення покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців (ч. 1 ст. ст. 404, 406, 409 КК); 2) коли суд з урахуванням обставин провадження та особи засудженого вважатиме за можливе замінити позбавлення волі на строк не більше двох років триманням у дисциплінарному батальйоні на той самий строк. Водночас цей вид покарання замість позбавлення волі на певний строк не може застосовуватися до осіб, які раніше відбували покарання, передбачене статтею 63 КК України.

Тримання в дисциплінарному батальйоні також є спеціальним видом покарання і застосовується до військовослужбовців строкової служби, військової служби за контрактом, осіб офіцерського складу, які проходять кадрову військову службу, та які проходять військову службу за призовом, військовослужбовців, призваних на військову службу під час мобілізації, на особливий період тощо.

Даний вид покарання не застосовується до військовослужбовців-жінок.

Потрібно зауважити, що Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності військовослужбовців, надання командирам додаткових прав та покладення обов'язків в особливий період [7]» доповнено перелік

категорій військовослужбовців, яким може бути призначене покарання цього виду. Вважаємо прийняте рішення своєчасним та правильним, враховуючи його мету, це покарання є спеціальним і не тягне автоматичного звільнення військовослужбовця зі служби, а також ту обставину, що протягом 2012–2013 років кількість військовослужбовців, які відбували покарання у дисциплінарному батальйоні, не перевищувала 15 осіб [8, с. 47].

Механізм виконання покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців визначений главою 14 Кримінально-виконавчого кодексу України та Інструкцією про порядок відбування покарання засуджених військовослужбовців у виді тримання в дисциплінарному батальйоні, затвердженою наказом Міністра оборони України від 29.11.2004 № 567 (у редакції наказу Міністра оборони України від 02.07.2013 № 445).

Покарання цього виду виконується Військовою службою правопорядку у Збройних Силах України як органом військового управління. Дисциплінарний батальйон є військовою частиною, яку утримують на окремому штаті, яким передбачено штатно-посадові категорії осіб офіцерського складу на один ступінь вище від аналогічних штатно-посадових категорій батальйону.

Засуджених військовослужбовців може бути звільнено з дисциплінарного батальйону за таких підстав:

а) після відбуття строку покарання, призначеного ви роком суду; б) в силу акта амністії; в) у зв'язку з помилуванням; г) у зв'язку з винесенням судом ухвали про умовно-дострокове звільнення або звільнення від відбування покарання через хворобу.

Військовослужбовці, які відбувають покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні і визнані військово-лікарською комісією непридатними за станом здоров'я до військової служби зі зняттям з військового обліку, або непридатними до військової служби у мирний час, звільняються судом від покарання за поданням командира дисциплінарного батальйону і висновком військово-лікарської комісії.

Військовослужбовців, які відбули покарання або звільнені умовно-достроково, так само у зв'язку з амністією або помилуванням, звільняють з військової служби в запас безпосередньо з дисциплінарного батальйону. Обов'язковою умовою для цього є факт вислуги ними встановлених Законом України «Про військовий обов'язок і військову службу» термінів служби. Службову картку і характеристику надсилають до військової частини поштою або видають представнику військової частини.

Відповідно до ст. 153 КВК України відбування військовослужбовцями покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, арешту, тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців припиняється в першій половині дня останнього дня строку покарання.

Висновки. На даний час існує проблема відсутності єдиної практики призначення покарань за військові злочини, а також наявності суттєвих недоліків щодо правового регулювання порядку відбування військовослужбовцями окремих із них. Якщо перший аспект пов'язаний з ліквідацією у 2010 році системи військових судів, і в подальшому це питання може бути вирішене за рахунок напрацювання судової практики, то проблема з правового регулювання покарань, що можуть бути призначені військовослужбовцям, потребує законодавчого втручання.

Список використаної літератури

1. Кальман О.Г., Подільчак О.М., Плотнікова В.П., Туркот М.С. Проблеми кримінально-виконавчого права України. Навчальний посібник. – Київ, 2011.
2. Прокурорський нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян : підручник. – Київ, 2013.
3. Туркот М.С. Військові формування в системі Воєнної організації України // Вісник прокуратури – 2014. – № 11. – С. 31–43.
4. Кримінально-правові та кримінологічні основи забезпечення воєнної безпеки України : науково-практичний посібник. – Київ, 2014.
5. Проблеми кримінально-виконавчого права : навчальний посібник. – Київ, 2015.
6. Бондарев В.В. Щодо призначення кримінального покарання у виді службового обмеження для військовослужбовців // Вісник Верховного Суду України. – 2004. – № 11(51). – С. 39–41.
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо посилення відповідальності військовослужбовців, надання командирам додаткових прав та покладення обов'язків в особливий період [Текст] : Закон України № 158-VIII від 05 лютого 2015 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2015. – № 13. – ст. 92.
8. Туркот М.С. Внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України як суб'єкт протидії злочинності // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2013 – № 4 – С. 44–48.